

CORT, Frans de, dichter, publicist en ambtenaar (Antwerpen 21 juni 1834 - Elsene 18 januari 1878). Was de zoon van een typograaf en volgde middelbaar onderwijs aan het atheneum te Antwerpen. Stichtte in 1857 met Jan van Rijswijck het liberale dagblad *De Grondwet* en nam het jaar daarop de redactie van *De Schelde* in handen. Na zijn aanstelling tot secretaris van de auditeur-generaal bij het Krijgshof te Brussel huwde hij 1 december 1860 Emilie Dautzenberg. Werkte van 1861 af mee aan het pedagogisch tijdschrift *De Toekomst*, waarvan zijn schoonvader, Johan Michiel Dautzenberg, de bezieler was. Volgde in 1864 zijn schoonvader op als hoofdredacteur van dat tijdschrift en wijdde voortaan het beste van zijn tijd en krachten aan de pedagogische en culturele verheffing van de Vlaamse onderwijzers.

Als dichter bezong De Cort aanvankelijk in speelse verzen de alledaagse levensvreugden en de liefde, maar onder invloed van Jan van Rijswijck werd hij een vrijzinnig flamingant, die in een aantal ge-

dichten, soms met verontwaardiging, maar meestal met een zekere schalksheid, de Vlaamse belangen verdedigde. Als overtuigd Grootnederlander betreurde hij de scheiding tussen Noord en Zuid. Zijn haat tegen Frankrijk deed hem in 1870 contact opnemen met Duitse correspondenten om de teruggave van Frans-Vlaanderen bij Bismarck te bepleiten. Een poging om in Vlaanderen over deze kwestie een perscampagne te voeren, had niet veel succes. Niettegenstaande zijn bewondering voor

Duitsland maakte hij zich nochtans bij verscheidene gelegenheden los van het pangermanisme. Zijn liberalisme steunde vooral op het besef dat vrijzinnigheid en nationale ontvoogding historisch samengingen, maar zijn breeddenkendheid en zijn streven naar de eensgezindheid van alle flaminganten brachten hem uiteindelijk in conflict met zijn partijgenoten, vooral die van de Gentse groep, zoals o.m. blijkt uit de vinnige pennestrijd die gevoerd werd vanwege de zaak-Bouchery. Jan Bouchery was een Gents onderwijzer, die van het Gents stadsbestuur het verbod had gekregen zijn feuilleton nog verder te laten verschijnen in *Het Vlaamsche Volk*, een weekblad dat zonder politieke kleur helemaal in dienst stond van de Vlaamse belangen. Zowel Bouchery, die door de schoolcommissie verplicht werd de redactie van het blad te verlaten, als De Cort waren er echter van overtuigd, dat de feuilleton-kwestie slechts een voorwendsel was, maar dat men het in feite op het weekblad gemunt had. De Cort verdedigde de principiële onafhankelijkheid van de onderwijzer buiten de school en viel de Gentse liberalen, die bij deze gelegenheid de zijde hadden gekozen van de schepen van openbaar onderwijs, M. Wagener, fel aan.

WERKEN: Artikelen in *Nederduitsch Maandschrift* (1862); *Nederduitsch Tijdschrift* (1865); *De Toekomst* (1861-'75) en *Nederlandsch Museum* (1877). - *Liederen en Gedichten* (1912).

LITERATUUR: M.S. Nolet de Brauwere van Steeland, *Le pan-germanisme et la revue flamande „De Toekomst”*, in *De Toekomst* (1868, p. 559); - J.F.J. Heremans, *Frans de Cort*, in *Nederlandsch Museum* (1878, p. 53-64); - E.H. T'Sjoen, *Frans de Cort*, in *Nederlandsche Dicht- en Kunsthal*, XI (1888-'89, p. 470-481); - K. van den Oever, *Frans de Cort*, in *Vlaamsche Arbeid* (1905-'06, p. 17-27); - E.W. Schmidt, *Bij de 100^e verjaring der geboorte van Frans de Cort*, in *De Vlaamsche Gids*, jg. 22 (1933-'34, p. 455-473); - A.-E. van Beughem, *Johan Michel Dautzenberg 1808-1869* (1935); - E. de Bom, *Ida von Düringsfeld, een ooggetuige van de Vlaamsche Romantiek 1857-1862 en volgende jaren*, in *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1938, p. 579-612); - G. Schmook, *Multatuli in de Vlaamse Gewesten 1860-1900* (1949).

MICHEL KONINGS